

UKF

Medlemsinformation 2 - nyhetsbrev mars 2008

Årgång 22

UKF har fyllt 20 år - vi gör en tillbakablick, *forts. från nr 1*
Skicka ett mail till ukf@ukforsk.se om du vill få våra digitala utskick
Ett drygt 100-tal medlemmar får dem redan

Lilla Ullevi - den förmenta kultplatsen är nu arkeologiskt bekräftad
Föredrag med bildvisning - jämförelse med fruktbarhetskult på ett par andra ställen i kommunen. 100-åriga idéer kring fruktbarhetskult. *Klint. Tisd 25 mars 19.00*

Gamla kartor och dokumentära bilder - Bro och Låssa
Hembygdsgården Klint i Bro, *tisd 15 april kl 19.00.*

Onsd 16 april kl 19.00 Samlingssalen i Kungsängens Dagcentral
Kan lokalhistorisk forskning finna andra och nya tolkningar
av den traditionella synen på historien. Av Börje Sandén
Historik kring 20 års verksamhet.
Vi visar material som forskningsverksamheten bidragit med
Sammankomsten inleds med årsmöte

Kallelse till föreningens årsmöte 16 april kl 18.30

Inbjudan till ett seminarium om Hembygdsforskning och teknik
17-18 maj på Skeppsholmen i Stockholm. UKF medverkar. *Se program s. 13-14*

Exkursion till Lilla och Stora Ullevi samt kultplatsen vid Draget
- daterad till stenåldern. Fristående uppföljning av föredraget på hembygdsgården
Sönd 1 juni kl 13. Bro Centumparkering. Samåkning i bilar

Arkeologidagen - Fornsigtuna - Signhildsberg - sönd 31 aug kl 13
Visning av området som undersökts första och enda gången åren 1984-88
Frågorna om platsens roll är ännu inte tillfredsställande besvarade
Vem / vilka byggde de medeltida anläggningar som beskrivs på 15-och 1600-talen?

Föreningen för
Upplands-Bro
Kulturhistoriska
Forskningsinstitut

Ordförande: Curt Dahlgren, 0708-44 22 48, curt@mailbox.euromail.se

Sekr: Börje Sandén, Målarvägen 19, 197 30 Bro. 08-582 405 15

Upplysn. Börje Sandén, 08-582 405 15. Telesvar 582 413 55.

Ulla Zetterberg, v.ordf, 582 423 86. e-post ullazetterberg@home.se

E-post: ukf@ukforsk.se

Webbplats: www.ukforsk.se

pg: 27 58 94-4

Kulturarrangemang 2008 UKF och andra kulturorganisationer

UKF tar vanligen upp en deltagaravgift på 20-50:- vid publika aktiviteter beroende på våra omkostnader.

Tillsammans med den årliga medlemsavgiften är denna deltagaravgift en viktig inkomstkälla för UKF.

Alla arrangemang är öppna för allmänheten. Tag gärna med vänner och bekanta.

Kontrollera tid och plats på kommunens annonssida *Det händer i Upplands-Bro* i lokaltidningen *Mitt i Upplands-Bro*, i vilken också våra publika arrangemang brukar finnas med under rubriken *På gång*.

Rätt ofta publiceras våra aktiviteter även under *KULTUR* och *NÖJE*.

Se vår hemsida www.ukforsk.se eller ring UKF:s telefonsvarare 08-582 413 55 för ev. ändringar

Tisd 25 mars kl 19. Hembygdsgården
Klint, Bro-Lossa hembygdsförening

Lilla Ullevi - kultplatsen nu arkeologiskt bekräftad.

Dess förhållande till Härnevi och Stora Ullevi
och kultplatserna vid Draget och Rösaring.

Bilder från utgrävningsplatserna och en sam-
manfattning görs av Börje Sandén. Likheter
mellan Ullevi och Draget demonstreras

Arr. UKF och Bro - Lossa hembygdsförening

Tisd 15 april kl 19. Hembygdsgården Klint.
Bro-Lossa hembygdsförening

Gamla kartor och dokumentära bilder.

Börje Sandén visar och kommenterar lantmäte-
rikartor och andra äldre kartor över Bro och
Låssa. Bilder ur UKF:s arkiv

Arr. UKF och Bro - Lossa hembygdsförening

Onsd 16 april kl 19 (årsmöte 18.30) Samlings-
salen i Kungsängens Dagcentral.

OBS ingång från Gamla Landsvägen. Gå runt
högra knuten av Dagcentralen.

Föredrag och utställningen

Kan lokalhistorisk forskning finna andra och
nya tolkningar av den traditionella synen på
historien? Föredrag av Börje Sandén

Historik kring 20 års verksamhet.

Vi visar material som forskningsverksamheten
bidragit med under åren.

Sammankomsten inleds med årsmöte kl 18.30

Verksamhetsberättelsen finns på hemsidan.

Bli medlem i UKF genom insättning av 100:- på pg 27 58 94-4,

Medlemsavgiften är ett viktigt bidrag för fortsatt
utgivning av Nyhetsbrevet och verksamheten.

Sönd 4 maj. Kl 13. Samling på parkeringen sö-
der om Bro station

Vandring längs Brobäcken med Gudrun och Börje Sandén

Vi besöker platsen för kvarnen, sågen och
tröskverket vid bäcksammanflödet.

Vid den gamla kvarnvägen dricker vi vårt kaffe
och lyssnar till vägshistorien i området, så som
den beskrivs i Brogårdsarkivet. För de som vill,
går vi sedan till platsen för Ginnlögs ursprung-
liga bro. Den som gett bygden dess namn.

Arr. Bro - Lossa hembygdsförening

Sönd 1 juni kl 13. Bilutfärd till Ullevi och Dra-
get, Samåkning från Centrumparkeringen i Bro

Exkursion till Lilla Ullevi samt kultplatsen vid Draget, daterad till stenåldern.

Vi spekulerar över forntida religion i nordn.
Fristående uppföljning till föredraget om Lilla
Ullevi och kultplatsen vid Draget. Vi kan ty-
värr inte stanna vid Stora Ullevi. Rastplatsen
blir på kultplatsen med sin utsikt över Lilla Ull-
fjärden. Börje Sandén

Arr. UKF och Bro-Lossa hembygdsförening.

Sönd 31 aug. - Signhildsberg kl 13.00

Arkeologidagen - Fornsigstuna

Visning av området som undersökts första och
enda gången åren 1984-88

Frågorna om platsens roll är ännu inte tillfreds-
ställande besvarade

Vem / vilka byggde de medeltida anläggningar
som beskrivs på 15-och 1600-talen?

Finns det en koppling mellan ruinerna som för-
svann under märkliga omständigheter på 1670-
talet och det faktum att de första kristna bisko-
parna i Sigtuna ägt mark i Fornsigstuna? Forn-
sigstuna blir ju första gången känt när en påve
på 1170-talet begär att kyrkan skall få tillbaka
sin tidigare egendom i Fornsigstuna!

Börje Sandén

Vid årets första fullmäktigesammanträdet 21 febr 2008 fick Börje Sandén mottaga priset som Årets Upplands-Broare 2007

Presidiets motivering till valet av Årets Upplands-Broare.

Börje Sandens starka engagemang för sin hembygd och hans stora mångåriga historiska intresse. Hans arbete med att forska fram och dokumentera många intressanta och betydelsefulla händelser som förekommit i kommunen under århundraden.

Börjes arbete har dokumenterats i både ord och bild och därigenom satt Upplands- Bro kommun på den historiska kartan. Det har befäst kommunens ställning som en av de mest historiskt intressanta kommunerna i Stockholms Län och i hela landet.

Börje Sandéns tacktal

Jag känner mig verkligen hedrad av den här utmärkelsen

_ förvisso har jag genom åren uppmärksammats och belönats på många sätt för den lokalhistoriska verksamhet jag bedrivit. Men den här uppmärksamheten är av speciellt slag

På det här sättet marknadsförs det som **jag och andra** sysslat med till grupper utanför hembygdsrörelsens led,

Priset ger tyngd åt något som är betydelsefullt för Upplands-Broborna

_ att få kännedom om bygdens historiska bakgrund - "**utan rötter kan man inte växa**"

I 20 år har **en av kanalerna för hembygdsvetenskapen** varit Upplands-Bro Kulturhistoriska Forskningsinstitut

När vi nu **själva högtidlighåller** detta jubileum sker det huvudsakligen på vår hemsida.

På ert bord ligger ett häfte med utdrag ur vår verksamhet

_ på så vis behöver jag inte ta upp tid med den delen

Där ligger också ett blad som visar vår bygds historiska kvalitéer

_ Dessa förklaras – som jag påpekat oräkneliga gånger – av bygdens centrala belägenhet i äldre tid

_ och i nyare tid därför att stora vägen från Bergslagen till Stockholm går just genom Upplands-Bro

Min personliga **relation till Upplands-Bro** behöver jag inte heller fördjupa mig i inför detta forum

Det är ju bara ett par månader sedan jag fick Kulturstipendiet

_ då berättade jag om mina 55 år i kommunens och bygdens tjänst.

Idag kan jag inte avhålla mig från att erinra om ett 1000-års minne i Kungsängens historia:

Våren 1008 ägde en märklig händelse rum här i Kungsängen,

_ så märklig att den i själva verket gav trakten dess första namn – Näs

Om jag dessutom säger att händelsen finns i den **äldsta skriftliga redogörelsen** med geografiska detaljer om vårt land så är det ju intressant att den här bygden är omnämnd

_ Dessutom:

Av det 10-tal svenska orter som över huvud taget är omnämnda i isländska sagor finns fyra i Upplands-Bro

Näs – Stockholms-Näs

Fornsigtuna

Skarven = vattnet mellan Stäket och Sigtuna

Stocksunda = Stäket

Händelsen jag tänker på är det mirakulösa som hände när norska vikingen Olav Haraldsson lyckades smita ut genom det näs som senare skulle kallas Ryssgraven – 500 m härifrån.

_ Om det kommer jag att **berätta i detalj** på hembygdsförening nästa torsdag, - ill. med kartor

.....
Det finns **en annan sida av min verksamhet** i bygden som inte så ofta kommer fram

Därav den "uniform" jag skrudat mig i.

Det är 30 år sedan en viss musikform började utövas i Upplands-Bro

Nu ser det ut som om det nästan bara är i Upplands-Bro som den finns kvar med:

_ Barbershop – sjungen av manskvartett.

Jag har tagit med mig sångarbröderna i Bro d'River Boys. Vi kommer att ge några smakprov. I bland inbjuder vi gästsångare att delta. I dag Stina Svennberg, ledamot i kommunstyrelsen.

UKF under 20 år — forts. från förra nyhetsbrevet
Ur UKF:s lista med forskningsprojekt - uppdaterad 2008
Mer finns på UKF:s webbplats: www.ukforsk.se

Ärkebiskopsborgen vid Stäket
Hålvägarna vid Kalmarsand
Provinsialläkarstationen i Västtibble 1864 - 1911
Soldater, dragoner och deras torp i Håtuna och Håbo-Tibble
Journal för hushållningen 1776 - 1813
Brogårdsarkivet.
Svenngårdska samlingen
Gamla handstilar
Medeltida orter
Dåtiden Rapport och Aktuellt - Kungörelser från predikstolen i Låssa kyrka
Ortnamnen i Upplands-Bro
Skolans historia i Upplands-Bro
Boken om Aschaneus
Vad hände egentligen? - UKF:s bokserie -utförligare beskrivning
Ortsbor berättar
Vi skriver i Upplands-Bro - Kulturnämndens skriftserie från 1979-1981.
"Den otryckta boken" - Kuskens pojke, 1997

Ärkebiskopsborgen vid Stäket

År 1988 inledde UKF ett samarbete med läns- och riksantikvarieämbetena. UKF åtog sig ombesörja kartering av ruinkullen. Den gjordes åt UKF med modernaste apparatur av Geodimeter AB på sponsorbasis. Vretmaskin AB ställde på samma sätt apparatur till förfogande för en videofilmning av ett underjordiskt valv. Marinarkeologiska undersökningar har gjorts av LM-DYK. Dessa fullföljs nu av Kjell-Ove Mattsson, Ramnäs. Med pengar från Stiftelsen Upplands-Bro Fornforskning har funna stockar daterats till 1360-tal och 1450-tal. En databas med 262 historiska handlingar har upprättats, däribland samtliga registrerade handlingar i Riksantikvarieämbetets arkiv. En viss del av materialet publicerades i vår bokserie Vad hände egentligen? Del 1, 1990.

Hålvägarna vid Kalmarsand

En karta över mellansveriges största hålvägssystem har gjorts åt oss av Geodimeter AB. Hålvägar är gamla ridvägar som huvudsakligen uppstått av sig självt när ryttare och vandrare färdats i sandig jord. Ett dusintal parallella vägar med upp till 4-5 meters djup. Dessa vägar användes före de kartlagda vägarna från 1600- och 1700-talen. I Kulturmiljödelen av Svensk Nationalatlas finns de med som nummer ett i en förteckning av 133 äldre vägmiljöer. Se rapporten i Vad hände egentligen? Del 1.

Provinsialläkarstationen i Västtibble 1864 - 1911

UKF har kopior på samtliga handlingar som beskriver tillkomsten av provinsialläkarstationen och apoteket. Verksamheten upphörde omkring 1911, varefter läkare fick sökas i Sigtuna. Registrering har skett av 100-tals handlingar. Alla in- och utgående handlingar från kronofogden i Västtibble har kopierats av UKF. Materialet har överlämnats till den nya forskargruppen i Håtuna / Håbo-Tibble för fortsatt bearbetning.

Soldater, dragoner och deras torp i Håtuna och Håbo-Tibble

Gun Björkmans mångåriga projekt nu uppe på hemsidan

Journal för hushållningen 1776 - 1813

En stor samling häften med råd och rön för lanthushållningen har återfunnits i Håbo-Tibble. Tidskriften utgavs regelbundet av Patriotiska Sällskapet fram till 1813. Sällskapet och Lantbruksakademien har ställt saknade artiklar till UKF:s förfogande, varför nu samtliga artiklar, över 2000, fått en längre eller kortare sammanfattande beskrivning på modern svenska av Gudrun Sandén.

Artiklarna finns dels i vår databas med många sökmöjligheter, dels i bokform, 3 volymer om totalt 768 sidor. Ca 120 ritningskonstruktioner, samtliga månatliga väderlekstabeller och ett stort antal boksidor i fak-

simil sammanlagt över 600 illustrationer. Förutom innehållsförteckning är artiklar ordnade under 20 ämnen. Ett slagordregister med 616 sakord, 532 orter, 443 författare, 313 utvalda personer ger över 9000 hänvisningar till artiklarna. I databasen erbjuds fri sökning direkt på ord i texten. På några sekunder genom söks alla artiklarna, vars textinnehåll visas på datorskärmen och önskade artiklar skrivs ut på papper. De lokalt återfunna häftena, nästan hälften av utgivning- en, förvaras i Bro biblioteks läsesal. Ca 12 exemplar kvar av upplagan.

Brogårdsarkivet.

1990 började UKF bearbeta det äldre hand- och maskinskrivna materialet i Brogårds arkiv. De äldsta handlingarna är från 1570-talet. Totalt rör det sig om över 500 handlingar som successivt lades in i en relationsdatabas, som gjorde det möjligt att särskilja handlingar efter behov. Arkivet förvarades i en oinredd del av övre våningen på Brogård. Vi tog kopior av de intressantaste handlingarna, gjorde översättningar och placerade dem i pärmar. Arbetet avstannade efter några år, men tog på nytt fart år 2007 när ägaren av arkivet, den siste arrendatorn Carl Reuterskiöld lämnade Brogård som hade köpts av en privat person för att anlägga golfbana och konferensanläggning. Såväl det handskrivna materialet som hela bokföringen för jord- och skogsbruket donerades till Bro o Lossa hembygds-förening. UKF åtog sig att fullfölja det påbörjade arbe- tet, men nu behandlades materialet annorlunda. Varje handling skrevs in i datorfil i kortare eller längre form på modern svenska varefter texten överfördes i sök- bar form till UKF:s hemsida. Mer om arbetet med Brogårdsarkivet på UKF:s hemsida.

Svenngårdska samlingen

Genom en donation till kommunen år 1970 av framlid- ne Herman Svenngård, Kungsängen, förfogar kommunens bibliotek över en enastående hembygds- samling med såväl böcker som arkivalier. UKF är se- dan länge sysselsatt med registrering och kodning av tusentals arkivhandlingar som ingick i donationen. De flesta gårdar i Kungsängen och Västra Ryd är sam- lade i ett drygt 20-tal pärmar. Även domboks- och vis- sa sockenprotokoll hade Svenngård samlat i pärmar. År 2001 har innehållet i 25 pärmar sammanfattats på moderniserad svenska av Gudrun Sandén. Innehålls- förteckningar har upprättats för varje pärm. Vårt arbe- te med samlingen finns i sökbar form i våra databa- ser. Från 2005 finns ett fylligt sammandrag av inne- hållet i dessa pärmar på vår hemsida - ca 700 A4-sidor -. Hemsidans material finns tryckt i 2 volymer i A4 format i biblioteksinbindning.

Gamla handstilar

För att kunna läsa dokument från 1800-talets början och tidigare måste man behärska den gamla "tyska" skriv- och tryckstilen. När UKF utannonserade en stu- diecirkel i ämnet 1991 anmälde sig ca 30 personer. Kunskaperna kommer till användning både vid enskild släktforskning och vid läsning av arkivhandlingar i såväl Svenngårdska samlingen som i UKF:s eget ma- terial. Vi har sedan haft några studiecirkel där hand- skrifter ur våra samlingar har bearbetats. Se exempel- vis översättningar publicerade i Vad hände egentligen? Del 3. Dalupproret 1743.

Medeltida orter

Hösten 1994 genomfördes en studiecirkel kring de medeltida orterna i Bro härad. Med lärare från Riksant- ikvarieämbetet fick deltagarna en mycket sakkunnig inblick i problemställningarna kring tolkningen av de gamla jordeböckernas upplysningar om gårdarnas eko- nomi. Med detta material kan man följa bygdens ut- veckling fram till slutet av Gustav Vasas tid. Se våra jordeboksregister.

Dåtidens Rapport och Aktuellt

- Kungörelser från predikstolen i Låssa kyrka

De statliga kungörelser som lästes upp i kyrkorna var en mycket effektiv nyhetskanal. Informationen nådde nämligen nästan hela befolkningen med den kyrko- gångsplikt som rådde. Tidningar var sällsynta och många kunde inte läsa. Efter predikan iklädde sig prästen rollen som statligt kontrollerad nyhetsförmed- lare.

Förutom vardagliga stadgor och påbud för allmän- heten lämnade regeringen sin version av vidtagna åtgärder och beslut inom såväl inrikespolitiska som utri- kespolitiska områden. Prästen fick förklara skattereg- ler och tullar, gällande regler - och ibland förbud - för hembränningen, vad huspredikanter fick göra, vad som gällde vid soldatutskrivningar, kallelse till riks- dagsmöten, framtiden för kvinnor som blivit lägrade under äktenskapslöfte, Jean Baptist Bernadottes utko- rande till kronprins och många, många andra detalj- erade upplysningar.

Under 1800-talet producerade landshövdingen i Uppsala län, som vår kommun då tillhörde, ett mycket stort antal kungörelser som visar människornas ålig- ganden och vardagsbekymmer och mycket intressanta person- och platsupplysningar, inte minst för släktfors- kare.

Kungl. Maj:ts kungörelser	1800 - 1833	670 s.
Landshövdingen kungörelser	1816 - 1836	ca 1000 s.
Domkapitlets cirkulär	1806 - 1815	ca 100 s.

Ortnamnen i Upplands-Bro

En lista med Upplands-Bros över 2000 ortnamn har upprättats. Det är nästan uteslutande bestående av äld- re namn i listan. De har huvudsakligen hämtats från

våra 6000 ortnamnskort (från Ortnamnsarkivet i Uppsala) och från jordeboksregistren som började upprättas år 1535. Se också en kortfattad översikt av vissa ortnamn i Upplands-Bro och namnens härledning

Skolans historia i Upplands-Bro

UKF tog initiativ till en dokumentation av våra skolor. Ruben Lindberg, pensionerad rektor med anställning i kommunen sedan 1940-talet och med lång kommunalpolitisk verksamhet åtog sig att gå igenom alla handlingar rörande skolväsendet alltsedan de äldsta sockenstämmoprotokollen fram till början av 90-talet. Resultatet publicerades i vår bokserie Vad hände egentligen? Del 2 1992.

Boken om Aschaneus

Ett mycket omfattande projekt var utgivningen av boken om Aschaneus 1993. Aschaneus utnämndes till riksantikvarie 1630, som den förste i sitt slag. Som sådan var han dock inte verksam över hela landet utan främst i Mälardalen. Eftersom han var uppväxt i Aske i Håtuna innehåller hans skrifter ganska många uppgifter om vår bygd. Han var präst i Fresta och Hammarby i vår grannkommun. Ett omfattande handskrivet manuskript hade under 60 års tid tagits fram av Göran Strömbäck. För anslagna medel kunde boken inte göras på kommersiell basis. Med en stor portion ideellt arbete producerades boken med UKF:s datorutrustning. På 780 sidor har Aschaneus tidigare ej tryckta skrifter och samlade historiska faktauppgifter blivit tillgängliga för forskningen. Litet utdrag om ortnamn i Upplands-Bro.

Vad hände egentligen?

- UKF:s bokserie -utförligare beskrivning

En grundpelare för UKF:s arbete är bokserien Vad hände egentligen? Här har vi möjlighet att publicera resultaten av våra studier i bygdens historia. Bokutgivningen är också basen för vår ekonomi, det är vår främsta inkomstkälla. Artiklarna är ofta en fördjupning av sådant som står att läsa i kommunens hembygdsbok Det hände i Upplands-Bro. Många källdokument återges med moderniserad svenska. Läsarna har genom serien en möjlighet att själva besvara frågan: Vad hände egentligen? Varje bok har ett tema. Dessutom finns ett antal fristående "tidsbilder" som på olika sätt belyser vår bygds historia. Böckerna är också ett slags årsbok eftersom de rapporterar om UKF:s verksamhet sedan föregående bok. Böckernas teman har hittills varit "Almarestäket och Stockholms blodbad", "Skolans historia i Upplands-Bro" "Dalupproret 1743" ("Stora daldansen"). Ingen ny del planeras för närvarande. Nyheter läggs på hemsidan och i tryckta småskrifter

Ortsbor berättar

UKF förfogar över ca 140 kassetband och rullband med intervjuer med Upplands-Bro-bor eller personer som har varit verksamma i bygden. De äldsta är från 1950-talet. Innehållet i banden har nu sammanfattats i skriftlig form av Gudrun Sandén. Det gäller också alla kända bandinspelningar från hembygdsföreningarna, kulturnämnden och närradion sammanlagt ca 130 intervjuer. I några fall omfattar sagesmännens berättelser 4-6 kassetband; närradiointervjuerna är oftast mycket korta. Register över sagesmän, ämnesområden, omnämnda personer och orter presenteras på såväl papper som datorskärm. I slutlig form blir innehållet åtkomligt genom s.k. fritextsökning förutom genom traditionell sökning på de utvalda registerorden. År 2004 lades hela materialet ut på hemsidan där det ligger öppet för fritextsökning.

De finns också utgivna med biblioteksinbindning i ett antal exemplar. Sedan dess har ytterligare ett 15-tal intervjuer gjorts. Utskrifter ligger som enskilda filer under Ortsbor berättar. För närvarande pågår en digitalisering av de gamla banden. Det betyder att de läggs på hårddisk varifrån de kan överföras till CD/DVD eller andra framtida medier.

Vi skriver i Upplands-Bro

- Kulturnämndens skriftserie från 1979-1981.

Ett mycket stort antal Upplands-Brobor berättade i ett 80-tal stencilerade häften om sin situation i Upplands-Bro. Serien var ett delprojekt i det "stora hembygdsprojektet" som genomfördes i samarbete med Historiska museet och Socialstyrelsen. Med statliga medel kunde några kulturarbetare anställas under tre år, med uppgift att försöka ge de många nyinflyttade "en ny hembygd".

UKF har nu publicerat det 25 år gamla materialet i reviderad form på hemsidan. För närvarande ligger ca 430 A4-sidor på hemsidan. Där kan du också den officiella beskrivningen och utvärderingen av hela hembygdsprojektet .

Här några exempel på tidigare publicerade artiklar

Grafitgruvan i Håtuna

- Markägaren på 1940-talet
- Gruvfogdens berättelse

Dagmar Tamm

- Dagen då 1:a världskriget bröt ut

John Kraft

- Livet på Aske. Kuskens pojke

Gustav Axelsson

- När järnvägen kom till Kungsängen

"Den ottryckta boken" - Kuskens pojke, 1997

Boken blev den första med vår egen framställningsmetod som gjorde det möjligt att skriva ut varje bok på vår laserskrivare och lämna utskrifterna direkt till bok-

binderiet. Lokalpressen myntade uttrycket "Den otryckta boken" eftersom den aldrig passerade ett tryckeri på sin väg till läsaren. Metoden gjorde det möjligt att anpassa upplagan efter behov. Traditionella tryckerier - och naturligtvis bokförlag - ville inte dra igång tryckpressen om inte upplagen var minst 1500 ex. Vi kom normalt att inleda med en upplaga på 200-500. När vi fått betalt kunde vi skriva ut ytterligare några hundra ex. Vi kallade detta för Book on Demand, en variant av Print on Demand, eftersom vi alltid ville ha produkten med hårda pärmar, en riktig bok.

Våra allra första böcker, t.ex. serien Vad hände egentligen? och Aschaneusboken, skapades genom att vi gjorde ETT exemplar i ett Layout-program, varefter sidorna skrevs ut på framsidan av ett A4-ark. Dessa ark fotosattes av ett tryckeri, som sedan arrangerade sidorna på de stora tryckarkarna på sådant sätt att de kom i rätt ordning i de häften som skulle bindas samman till en bok.

Vår metod byggde på idén att med befintlig dator- och skrivarutrustning placera sidorna så att de redan från början kom i rätt ordning, när arken buntades ihop

och lämnades till binderiet. Metoden visade sig vara unik. Vi tre tillfällen presenterades den på datormässorna i Sollentuna. Vi kom att göra ett 20-tal produktioner åt privatpersoner och hembygdsföreningar innan tryckerierna kom ifatt oss med digital tryckteknik. Nu gör tryckerierna samma sak mycket billigare än vi.

En mycket stor fördel med vår teknik var bildernas färghantering. Den färgskala som vi valde för varje bild enskild bild blev exakt densamma i alla böcker, eftersom varje bok är ett original.

Nu gör vi inte längre böcker åt andra. Tekniken utnyttjar vi för dokumentation i 4 ex av vårt forskningsmaterial för placering i bibliotek och arkiv. Och naturligtvis för framtagning av våra småskrifter, där vår forskning presenteras i reviderade upplagor.

Kuskens pojke är nu slutsåld efter två upplagor på ca 600 ex. Delar av den finns på vår webbplats. Nästa steg blir kanske att ge ut den digitalt på CD eller internet. Skulle någon vilja läsa in den som ljudbok vore det en sak att verkligen tänka på. Jag tror att flera av våra böcker skulle vara värda ett sådant öde.

Finns det någon sponsor?

UKF 20 år - Gästföreläsare

Man får en god uppfattning om vad bygden i och omkring Upplands-Bro står för historiskt - och kulturellt - om man studerar de ämnen som diskuterats vid föredrag, exkursioner, studiebesök, studiecirkel och konserter.

Andreasson, Malte -
Bergström, Carin -
Brunstedt, Solveig -
Claréus, Anders -
Dahlbäck, Göran -
Damell, David -
Edberg, Rune -
Ekeblad, Maud-
Ekholm, Timo -
Ericsson, Christer -
Ericsson Wolke, Lars -

Furuhagen, Björn -
Furuhagen, Hans -
Gannholm, Tore.
Gavell, Jonas -
Gustavsson, Jan Helmer -
Hagerman, Maja -
Hammarlund, Cecilia -
Henricsson, Lars -
Henriksson, Göran -
Holmblad, Lars G. -
Jansson, Ingmar -
Janzon, Kaj -
Jonsson, Janne -

Tinget i Bro, *Betygsuppsats*
Kyrkoherdarnas roll på 1700-talet
Adelsögrävningen
Häradsbesvären under Frihetstiden, *doktorand*
Almarestäket
Arkeologi Rösaring - Fornsigstuna
Ingegerd - Olof Skötkonungs dotter
Måltidens historia från forntid till nutid
Finska krigsbarn i Sverige
Herrgårdar, Bruksmiljöer, *doktorand*
Stockholm, 1600-talet; Dalupproret 1743;
Stockholms Blodbad och Almarestäket
Sockenstämman, tinget, *doktorand*
Rom och Germanien
Fornsigstuna
Utan bilen stannar Sverige
Hålvägar
Spår av kungens män
Bebyggelse under olika tider
Forntida glas – även i Upplands-Bro
Astronomi och hållristningar, astronom
Eriksgatan; Från Bro till Bysans
Arkeologiska undersökningar i Ryssland
Historielöshet, lokalhistoria, *doktorand*
Vikingens vardag

Karlsson, Lennart -	Sportdykaren som amatörarkeolog
Kraft, John -	Rösaring i ny belysning;
	Hednagudar och hövdingadömen;
	Tidiga spår av Sveariket;
	Ledung och sockenbildning
Larsson, Mats G -	Ingvar den Vittfarne
Lindström, Jonathan -	Bronsåldersmannen från Granhammar
Lundsjö, Olle -	Fattiga och rika
Löthman, Lars -	Järnframställning i äldre tid
Martinsson, Jörgen -	Kåseri om konst och antikviteter
Montelius, Jan-Olof -	Vägen i kulturlandskapet
Munktell, Ing-Mari -	Museum Gustavianum. Då, nu och framtiden
Nilsson, Lars -	Urbanisering kring Mälaren
Olausson, Michael -	Fornborgar i ny belysning
Owe, Jan -	Runstenar och runtexter
Perhans, Karl-Erik -	Geologi i Uppland; Berg och jord i Upplands-Bro,
Rahmqvist, Sigurd -	Attundaland Bro; Almarestäket
Roslund, Curt -	Processionsvägen - arkeoastronomisk synvinkel
Roslund/Henrikson/Lindström	Arkeoastronomi-seminarium
Rydberg, Lennart -	På ångbåtarnas tid
Schröder, Lothar -	Trä och dess kulturella betydelse genom tiderna
Schön, Ebbe. -	Jan Fridegård – forntiden och folkkulturen
Sjöberg, Lars -	Herrgårdar
Strahlert, Jan-Christer -	Släkt- och hembygdsforskning på 1500-tals-material
Styrfält, Fredrik -	”Sigtuna ovan jord”
Stålmarck, Torkel -	Jakob Mörk; Historia kring Bellman;
	Broprästen som skrev romaner
Tellefsen, Jens -	Arkeoastronomi: Stonehendge; Newgrange;
	Megalitgravar i Falköping; Boyne Vally på Irland;
	Tre Högkulturer före Columbus
Tesch, Sten -	Sigtunagrävningen
Tiefensee, Joachim -	Bro Häradsallmänning; Natur och kultur kring Ådö
Trons Lasse/Runar Tomila	Dalfolkets arbetsvandringar
Törnberg, Olle -	Doktor Vesterlund som person och läkare
Vällfors, Gudrun -	Tre kungar på Trälhavet
Wallberg, Evabritta -	Unionskrisen 1905 speglad i makarna Dyrssens brevväxling
Warnstedt, Christopher von -	Almarestäket
Windslow, Ulf -	Flygkonstens utveckling
Östlund Birgitta -	Biskops-Arnö

UKF 20 år - föredrag av UKF:s medlemmar 1987 - 2007

Man kan få en uppfattning om vilka historiska synpunkter som går att lägga på Upplands-Bro genom

1987

- Introduktion och metodikgenomgång; Curt H Dahlgren, Börje Sandén
- Uppland reser sig ur havet. Den geologiska utvecklingen; Börje Sandén
- Uppland befolkas - Utvecklingen 4000-500 f Kr; Börje Sandén
- Samhällsorganisationen får fastare form 500 f.Kr-1000 e.Kr Börje Sandén

1988

- Kristendomen segrar 1000 - 1500 e. Kr, Börje Sandén
- Sverige frigör sig. Centralmakten utvecklas; Curt H Dahlgren
- Hur arkeologen arbetar. Exempel från Rösaring och Fornsigstuna; Siv Wikström
- Från urgermanska till modern svenska. Språkets utveckling; Curt H. Dahlgren
- Vad finns i våra arkiv? Hur bedriver man släktforskning?; Agneta Allerstav
- Stäket I - Biskopsborgen och herrgården; Börje Sandén, Curt H. Dahlgren
- Människor i Upplands-Bro I: Jakob Mörk, en politiskt obekvämt präst; Börje Sandén

1989

- Från Almarästaket till Ådö. Vad händer kring våra historiska platser? Börje Sandén
- Vad betyder amatörarkeologen för bevarandet av kulturarvet i Norden? K-E Mörk

1991

- Släkt- och hembygdsforskning på 1500-tals-material. Jan-Christer Strahlert
- Vad hände egentligen den 19 juni 1743 på Tibble gästgivargård? Börje Sandén.
- Arkeologens resp. språkforskarens syn på våra rötter. Curt H Dahlgren

1992

- Adolf Hitlers barndom, ett annorlunda perspektiv på nazismen, Lars Allerstam
- Folkskolan 150 år - Skolor och undervisning i Upplands-Bro. Ruben Lindberg

1993

- Rikshistoria på hemmaplan - historiska året 1993*
- Rösaring, 2 föreläsningar; Börje Sandén.
- Fornsigstuna, 2 föreläsningar. Börje Sandén.
- Sigtuna Nyckelsten; Börje Sandén.
- Håtunaleken; Börje Sandén.
- Dalkarlsbacken; Börje Sandén.

- Dalupproret 1743, Börje Sandén.
- Upplands-Bro - statarkommunen. Börje Sandén.

1994

- Forntida färder - vikingafärder; Börje Sandén.

1995

- Runristningar under 1800 år. Curt H. Dahlgren
- Bilder från utgrävningarna vid Rösaring 1981-82. Fritidsarkeologerna.

1996

- Ur Forskningsinstitutets bildarkiv. Nya och gamla färdvägar till lands. Upplands-Bro genomfartsled i århundraden. Börje Sandén
- Bland torpare och fattighjon. Fattigvårdsfrågor i gången tid med exempel från Järfälla och Upplands-Bro. Bengt Borkeby
- Arkeologiska undersökningar i Fornsigstuna 1984 - 1988. Fritidsarkeologerna inom hembygdsrörelsen visar bilder och berättar.
- Var kommer vi ifrån, vart är vi på väg? Curt Dahlgren, Bengt Borkeby, Gudrun Sandén
- Människans historia. Genesis - Noa - Nutidsmänskan. Curt Dahlgren presenterar de senaste rönen inom paleontologi, språkvetenskap och DNA-forskning.

1997

- Spår av kungens män. Curt Dahlgren refererar Maja Hagermans bok.
- Vad hände egentligen vid Tibble gästgivargård 19 juni 1743? Börje Sandén berättar.

1998

- Från Bro till Bysans. Lars G Holmblad och Curt Dahlgren.
- Vad kan man läsa ut av Assurs sten? Curt Dahlgren.
- Offentlighetsprincip, representativ demokrati och Stora Daldansen. Börje Sandén.
- Kommunsymbolen. Curt Dahlgren. Bildväv av Gudrun Sandén.
- Rösaring - fruktbarhetsdyrkan - andra aspekter på den gamla kultplatsen. B. Sandén.

1999

- Runor från urtid till nutid, Curt Dahlgren
- Egnahemsrörelsen i början av 1900-talet, Carl Gunnar Jansson.

2001

- Europas genetiska historia, Curt Dahlgren
- Vad gör UKF. Visning av verksamheten i UKF:s lokal, Kungsängen

2002

- Historia och bilder från två resor i Sovjetunionen "i vikingars kölvatten" B. Sandén
- I Leif Erikssons kölvatten. Med kajak i östgrönländska farvatten. Bo Palmehorn.
- Tidsbilder 1776-1813. Gudrun Sandén ger exempel ur Hushållningsjournalerna.
- När Sveriges allmoges var samlad på Näs äng. 1502. Börje Sandén, minneshögtid.

2003

- Om gudinnan i Härnevi och kulten vid Rösaring. Börje Sandén.
- På åsnerygg genom Konungarnas och Drottningarnas dal. Egypten, Börje Sandén.
- Vi bekantar oss med stjärnhimlen. Observatoriet. Conny / Johnny Ljung, Ola Karlsson

2004

- Lär känna din bygd. Tammsviks kursgård. Historik. UKF:s forskningsprogram.
- Lär känna din bygd. Skällsta säteri. Håtuna i gammal tid / Fornsigtuna. Börje Sandén
- Vi bekantar oss med stjärnhimlen, Kvistabergs observatorium. Repris 2 ggr Conny/Johnny Ljung
- Från Magna Sunnerdahls hemskola på landet 1911 till dagens naturbruksgymnasium

- Den gränslösa lokalhistorien. Börje Sandéns föredrag på Stockholms universitet

2005

- Kungsängen i gammal tid. Gamla kartor, dokumentära bilder äldre / nyare . B.Sandén
- Farvattnen vid Stäket-Ryssgraven - vikingatid till nutid. Börje Sandén
- Hur vår bygd blev inblandad i grundläggande politisk historia. Börje Sandén.

2006

- Historien om Aspviks kvarn och den märkliga Wallerska tuben. Jonny Ljung
- Håtunaleken 700 år. Börje Sandéns föredrag i Håtuna kyrka.

2007

- Almarestäket 2007, Olav den heliges seglats år 1007. B. Sandén
- Olav den heliges seglats i Mälaren 1007-08. Omnämnda ortnamn i Upplands-Bro. Börje Sandén
- Sunnerdahls skola i Säbyholm. Gudrun och Börje Sandén m.fl.
- Bros historia i gamla dokument och kartor. Brogårdsarkivet. Gudrun och B Sandén
- Linné-minnen i Upplands-Bro. Människans ursprung. Gudrun och Börje Sandén

---

Den lokalhistoriska forskningen kontakter med antikvariska myndigheter före UKF:s tillkomst 1987

Herman Svengård - Herman Svengårds hembygdssamling

Herman Svengård, d. 1973, hade omfattande kontakter med antikvariska myndigheter under mycket lång tid, manifesterad i den storslagna donationen till kommunen 1970. Förutom ett stort antal böcker hade han samlat kopior av gårdshandlingar i ett 30-tal pärmar. Innehållet i dessa har av UKF digitaliserats och finns att läsa i 2 tryckta volymer i Kungsängens bibliotek och på hemsidan

Riksantikvarieämbetet

_ Börje Sandén blev Riksantikvariens lokalombud 1968

_ Hembygdsvetenskapen och verksamheten i Upplands-Bro rekommenderades av chefen för Kulturmiljöenheten vid Riksantikvarieämbetet som studiemål, när hovförvaltningen ville ta del av hembygdsvetenskapen i Sverige. Kungen, drottningen och landshövdingen med hustru gjorde ett inofficiellt besök vid Granhammar – Rösaring - Fornsigtuna år 1987. Riksantikvarieämbetet gav hembygdsvetenskapen till kungen.

Socialstyrelsen, Historiska museet/Raä och Upplands-Bro kommun stod som huvudmän för Kulturnämndes s.k. Hembygdsprojekt 1977-1980

_ Börje Sandén skrev ungefär hälften av innehållet i Historiska Nyheter nr 7, dvs Historisk museets utställningskatalog 1977.

_ Dubblerat föredrag med bildvisning i Historiska museets hörsal under Upplands-Brodagen

_ Repris på Hist. museet två gånger för lärarpersonal

_ Guidningar och föredrag under och efter hembygdsvetenskapen

_ Pendeltågsskrifterna 1977-78

_ Se sammanfattning av projektet på Hemsidan

Arkeologiska undersökningar i Upplands-Bro

_ Almarestäket. Se ovan

_ Deltagit i undersökningarna vid Rösaring 1981-82. Först publicerade i Hembygdsvetenskapen

_ Initierat utgrävningar vid Fornsigtuna 1984-88

_ Initierat återupptagningen av undersökningarna vid Rösaring

UKF 20 år - herrgårdskonserter och konserter

*Konsertverksamheten är ett arv efter Börje Sandéns verksamhet i Upplands-Bro Musiksällskap från dess bildande 1969 till UKF:s tillkomst 1987 – en lyckad kombination
Alltid fullsatt och förhandsanmälan*

1989

Herrgårdskonsert på Ådö, arbetet med gårdsarkivet presenteras

1990

Herrgårdskonsert på Brogård. Start för studier av Brogårdsarkivet

1992

Herrgårdskonsert på Lennartsnäs. Bruno Niklasson

1994

- Herrgårdskonserter på Almarestäket med musikhistoria - 3 gånger

1700-tal och 1800-talsmusik. Demonstration av cembalo och hammarflygel. Resonemang kring stämningsprinciper före den moderna "liksvävande temperaturen": cembalons ena register stämt liksvävande, det andra harmoniskt rent, Bro d´River Boys gav exempel på det senare. Tillsammans med damröster sjöngs musik ur Mozarts Trollflöjten.

1995

Konsert i Hallwylska palatset med Musiksällskapet och UKF. Den 20:e herrgårdskonserter. Musiker och åhörare från Upplands-Bro - Lennartsnäs. Chopins samtliga valser, Johan Westre

1996

Herrgårdskonserter på Lennartsnäs
- "Igor Stravinskij i ord och ton". Familjen Stevenson, Kjell-Inge, Margareta, Magda
- "En poet i toner – Roberts Schumann".
Kjell-Inge och Margareta Stevenson
- Konsert på Lejondal, Julens sånger och dikter. Bro d´River Boys

1997

- Konsert på Gällöfsta. Julens sånger och dikter
- Konsert på Biskops-Arnö. Cembalomusik av Börje Sandén

1998.

Herrgårdskonsert på Brogård. Bellman med Torkel Stålmarch och Bro d´River Boys

2000

Nio Kulturcaféer i UKF:s lokal vid Tibble torg med stort musikinslag

2005

Konsert – Klassiska klanger. Båtsällskapets lokal i Kungsängens hamn. Johan Westre och Bro d´River Boys and Girls

2007

Konsert med Bro d´River Boys. Barbershop.

UKF 20 år - studiebesök - studiecirklar - tema - utställningar - seminarium m.m.

Studiebesök

Antikvariskt-Topografiska-Arkivet, ATA
Riksarkivet
Krigsarkivet
Kommunarkivet
Genealogiska föreningen
Nordiska museets bibliotek och arkiv
Faktarummet Stockholms stadsmuseum. Brita Pettersson
Stiftelsen Musikkulturens främjande. Privat musikmuseum
Nordiska museets Folkminnesarkiv, Fotosam-

ling, Topografiskt arkiv
Skokloster bibliotek. Elisabeth Westin Berg
Bolindermuseet i Kallhäll. Kåre Andersson
Runstenar och forntida hantverk. Besök på Överfors gård hos Janne Jonsson. Runristare
Kulturhusens Dag. Bro Järnvägsstation. Börje Sandén
Nordiska museets arkiv. 2 ggr Bengt Borkeby
Språk- och folkminnesarkivet i Uppsala
Armémuseum. Museichefen Johan Engström
Stockholms stadsarkiv

UKF 20 år - studiebesök - studiecirklar - tema - utställningar - seminarium .m.

Studiecirklar

Tolkning av handskrifter. Två cirklar. Warnstedt
Medeltida orter. Kaj Janzon
Bengt Borkeby med Forskarakademin
Runtolkning, Curt H Dahlgren

Tema "Det historiska året"

Rösaring. Börje Sandén
Dalkarlsbacken-Ryssgraven. Sandén
Fornsigtuna-Sighnildsberg. Sandén
Tibble Gästgivargård – Dalupproret 1743. Sandén
Almarestäket och ärkebiskopsborgen. Sandén
Tibble och Syltaområdet. Gudrun Sandén

Ovanstående under varma årstiden i kombination med nedanstående föreläsningar vår och höst:

Rösaring. 2 föreläsningar, Börje Sandén
Fornsigtuna. 2 föreläsningar. Börje Sandén, Tore
Gannholm
Sigtuna Nyckelsten. Sandén
Håtunaleken. Sandén
Almarestäket – S:t Eriks slott. 2 föreläsningar.
Sandén, Lars Ericson Wolke
Dalkarlsbacken. Sandén
Dalupproret 1743. 2 föreläsningar. Sandén, Lars
Ericson Wolke
Upplands-Bro – Statarkommunen. Sandén

Utställningar

UKF:s verksamhet presenterad på Galärvarvet.
Kulturhuvudstadsåret
Bro bibliotek – UKF:s 10-årsjubileum
Utställning på hembygdsförbundets riksstämmor,
många gånger
Utställning på Släktforskar dagarna, två gånger
Öppet hus i UKF:s lokal. ca 130 besökare
Sollentuna mässhallar 2000-2002 – UKF demon-
strerar sin metod Book on Demand 3 ggr

Seminarium – Ämnet arkeo-astronomi. Curt Ros-
lund, Göran Henriksson, Jonathan Lindström.
Hällristningar och stjärnhimlen. En kontroversiell
fråga

Kulturcaféer i UKF:s lokal vid Tibble torg

9 tillfällen
Musikunderhållning Mats Liljeholm-Kuoppala.
Kungsängens folkdansgille. Svea Livgardes Mus-
keterare. Upplands-Bros historia

Övrigt

_ Assurspelen, Thore Isaksson
_ Resan Rom-Rösaring, Historisk show på Histo-
risk museet, 3 föreställningar, Curt Dahlgren,
m.fl.
_ Historisk forskning, arbetsgrupperna redovisar
på Tammsvik

Vi söker datorkunniga

som är villiga att arbeta ideellt inom UKF:s arbetsområden

Vi söker medlem eller annan hembygdsintresserad person med datorerfarenhet som vill arbeta med vår ständigt växande databas och hemsida.

Det finns enklare arbeten för den som är van att arbeta med ordbehandling.

Vi behöver också de som kan hantera skanner för digitalisering av kartor, tidnings-
artiklar och liknande.

Har du erfarenhet av digitalisering av ljudband har vi många intervjuer som behöver
viss redigering, liksom överföring till hårddisk/CD/DVD av våra videoband inspelade
på Hi8-band och VHS. Vi bidrager med omkostnader men inga arvoden för arbetet.

Hör av dig till Börje Sandén. 08-582 40 515, ukf@ukforsk.se

Medlemskap genom insättning av 100:-
på UKF:s pg 27 58 94-4, ger 2-3 Nyhetsbrev om året.
Extra nyhetsbrev på hemsidan mellan pappersutgåvorna
Anmäl via e-post om vill ha dem till din e-postadress

Börje Sandén

Välkommen till ett seminarium om Hembygdsforskning och teknik!

17-18 maj 2008 på Skeppsholmens folkhögskola i Stockholm.
Arrangerat av Finlands Svenska Hembygdsförbund,
Finlands Hembygdsförbund/Suomen Kotiseutuliitto och
Sveriges Hembygdsförbund

Du som är hembygdsforskare, reservera denna vackra vårhelg på Skeppsholmen fylld med kunskapsinhämtning och utbyte med andra likasinnade från våra bägge länder.

Program lördagen den 17 maj

- Kl. 12.00 Vi startar med en god lunch.
Kl. 13.00 Ordf. **Göran Furuland** hälsar välkommen och ger en kort sammanfattning av vad som händer i Nordiska Hembygdsförbundet och under det svensk-finska "Märkesåret 2009"
- Kl. 13.15 "Året var 1809 – riksdelen möter lokalhistorien"
Professor **Lars Nilsson**, Stads- och kommunhistoriska Institutet vid Stockholms Universitet.
- Kl. 14.00 "Den gränslösa lokalhistorien"
Börje Sandén, Föreståndare för Upplands Bro Kulturhistoriska Institut som kan redovisa omfattande och enastående resultat. Behandlar bl.a. betydelsen av tvärvetenskapliga studier.
- Kl. 14.45 Paus för fika!
- Kl. 15.15 "Einar Öhman – hembygdsforskare och museiman"
Peter Sjöstrand, landskapsforskare vid Ekenäs Museum och ordf. i Finlands Svenska Hembygdsförbund.
- Kl. 16.00 -16.45 "Arresten – ett arkiv i gatubilden och om den finländska hembygdsforskningens fader"
Fil. mag. **Torsten Bergman** Ordförande för Pro Gardberg Center i Karis
- Kl. 18.00 Middag med samtal och överraskningar!

Program söndagen den 18 maj

Efter frukost på vandrarhemmet startar vi

- Kl. 10.00 Med "Flyt i forskningen – om fritidsforskarens väg från idé till färdig produkt och de vanligaste fallgroparna!"
Fil. mag. **Ingalill Ihrcke-Åberg**, traditionsvetare och ordförande i Kyrksläotts hembygdsförening.
- Kl. 11.00 "Hur vi tar hand om ett stort herrgårdsarkiv"
Gudrun Sandén, tidigare lärare och nu med erfarenheter från mångårig lokalhistorisk forskning i Upplands Bro och från 1987 inom ramen för Upplands Bro Kulturhistoriska Institut.
- Kl.12.00 Lunch
- Kl. 13.00 "Datoranvändning i hembygdsforskningen"
Börje Sandén ger exempel på de betydande möjligheter som datorn ger i hembygdsforskningen och som man utvecklat vid Upplands-Bro Kulturhistoriska Institut.
- Kl 14.00
"Bygdeband" – en satsning från Genline som ger hembygdsforskarna nya möjligheter att lagra och tillgängliggöra sina arkiv och bildsamlingar digitalt på Internet.
Peter Wallenskog, F.d. VD, nu styrelseledamot och entusiast från företaget Genline informerar.
- Kl. 15.00 c:a

Avslutning.

- Obs! Deltagarantalet är **begränsat** så först till kvarn gäller.
- Anmälan ska ske **senast 14 april**
- Bekräftat deltagande är **bindande**.
- **Anmäl dig** till Kjell Nilsson, Box 6219, 102 34 Stockholm
e-post kjell@hembygd.se
- **Upplysningar** Göran Furuland, tfn 0176-10137, Kjell Nilsson tfn 08-30 21 80
- **Kostnad** för seminarieavgift, logi på Af Chapmans vandrarhem med frukost och linne, - två luncher, kaffe och middag med överraskningar på Skeppsholmens folkhögskola **är endast 1 100 kr.**
- Vi vill gärna att du tar med dig arbeten, som du har färdiga att visa upp och kanske också vill berätta lite om på lördagskvällen.